

De Raden bedreigd?

De Vereeniging voor Locale Belangen houdt zich buiten den eigenlijken politieken strijd. Onder vele partijen toch vindt men voor- en tegenstanders der decentralisatie en het is juist een typisch kenmerk van onzen arbeid, dat politieke tegenstanders rustig naast en met elkander kunnen werken.

Thans is echter een nieuwe politieke ster boven den horizon gerezen en doet pogingen om felle lichtstralen te werpen over het Indische strijdtoneel. Het fascisme heeft onder rumoerig lawaai zijn blijde intocht gedaan en de eerste zwarte hemden hebben zich in de straten onzer steden vertoond. Op zichzelf een bewijs, dat het groote gebeuren dezen uithoek der wereld niet onberoerd laat.

De vraag rijst natuurlijk, wat men hier eigenlijk met een fascistische partij wil. Doch dit behoeft hier niet besproken te worden. Wel moet hier de aandacht gevestigd worden op het feit, dat in het eerste programma, dat wij van deze partij onder de oogen kregen, de eisch wordt gesteld: „Afschaffing der gemeenteraden of ze terugbrengen tot den rang van adviseerende colleges”. Hiertegen behoort van den aanvang af ons verzet te gaan.

Indien toch één onderdeel van den zoo gesmaaden parlementairen regeeringsvorm een zegen is geweest voor Indië, dat is het toch wel het instituut der gemeenteraden. De gemeenteraden hebben niet alleen gepraat, maar ze hebben gewerkt en over het algemeen met kracht en naastigheid. Vergelijkt men hun arbeid met dien der raden in het Moederland, dan valt op, hoe groot hier de samenwerking tusschen de partijen is in de Raden.

De Raden hebben een beroep gedaan op de burgerij en deze heeft zich niet onbetuigd gelaten. Indien men de toestanden van heden in de grootere plaatsen legt naast die van een 25 tal jaren geleden, zoo vallen de groote verschillen een ieder op. Gezondheidszorg, wegen, reinheid, woningbouw het is alles met reuzenschreden vooruitgegaan. Inderdaad, de parlementaire regeeringsvorm heeft hier schoone vruchten afgeworpen. En deze vruchten zijn om zoo te zeggen nog slechts de vooroogst. We staan nog maar aan het begin, want er valt nog ontzaglijk veel te doen.

Nu willen de fascisten blijkbaar deze colleges van de daad omvormen in praatcolleges. Eén eminent leider zal de uitvoerende macht moeten hebben, de vertegenwoordiging mag advies geven.

Men onderschatte deze beweging niet. Als zelfs een man als de heer Zentgraaff medegesleept wordt door de leuzen die aangeheven worden, als men

het oor te luisteren legt en hoort de onverholen sympathie voor Hitler c. s., die aan den dag wordt gelegd, dan gevoelt men, dat zij een reactie is op de gedachten, die in veler brein rondspoken. Onbewust, halfbewust of helder bewust zijn er velen die in fascistische richting denken.

Nu is het hier de plaats niet, om te oordeelen over deze wijze van bestuur voor Duitschland of Italië. Doch indien in Indië dezelfde weg zou worden bewandeld, meenen we dat dit niet minder dan een ramp zou beteekenen. Voor landen, waar van oudsher een democratische regeeringsvorm den toon heeft aangegeven, beteekent het misschien een fase, die moet worden doorworsteld, om de gebreken van het parlementarisme te ondervangen. Maar hier te lande zou het beteekenen een zeer scherpe reactie, die ellendige gevolgen na zich zou sleepen.

Voor het werk der gemeenteraden zou het voorshands beteekenen volledige afbraak van al wat op het gebied van zelfbestuur en autonomie is verkregen. Het deel der burgerij, dat zich thans met idealisme en toewijding geeft aan de ontwikkeling dezer landen, zou worden uitgeschakeld en men zou krijgen de heerschappij van den enkeling, die in een eeuwenlange periode hier te lande niet in staat is gebleken in behoorlijke behoeften te voorzien. Afgedacht van het feit, dat we in de rijen der fascisten tot nog toe geen Mussolini of Hitler, zelfs niet in duo-decimo formaat vermochten te ontdekken, zouden we zelfs indien een werkelijke leider onder hen opstond ernstig waarschuwen voor een experiment in deze richting.

De geheele beweging zou een bespreking niet waardig zijn, indien het overheerschende pessimisme van velen, de menschen er niet toe zou kunnen brengen, om het eens met dit beginsel te wagen. Het goede, dat men hier thans nog heeft wil men wegwerpen, omdat het misschien op een andere wijze nog wel eens beter zou kunnen gaan.

Zeker, er zijn enkele bezwaren aan het thans heerschende stelsel verbonden, zooals er trouwens enkele geruchten van wreed despotisme en niets ontziende geweldpolitiek onder de Nazivlag tot ons gekomen. Zelfs het verafgode fascisme vertoont gebreken, die naarmate het ouder wordt sterker en feller in het licht zullen komen.

De volgens wettige en redelijke regels gekozen vertegenwoordiging der burgerij heeft in zichzelf meer waarborgen voor een rechtvaardige regeering, dan de absolute wil van den krachtmensch of van hem, die zich voor een krachtmensch houdt.

Heeft in deze benarde tijden de Centrale Regeering buitengewone bevoegdheden noodig, zoo is de weg tot toekenning wettelijk voorgeschreven. Dit is wat anders dan het fascistische ideaal.

Onze raden mogen echter de dreigende waarschuwing ter harte nemen. Blijve de partijchap in minderwaardigen zin verre uit hunne beraadslagingen. Een open oog voor den nood der tijden, een warm hart voor de ellende der door de omstandigheden neergeslagenen, een scherp verstand om de mogelijkheden te overzien zijn de beste gidsen in deze tijden. Een bestuur van rechtvaardigheid en kracht is de beste waarborg tegen het fascistisch geweld.

Tegenover deze dreiging behooren allen, die voor regelmatige en wetmatige ontwikkeling der dingen hier te lande zijn, zich aaneen te sluiten.

Wij wenschen de actieve, daadkrachtige raden niet omgezet te zien in niets doende praatcolleges onder toezicht van een on- of halfbevoegden leider. We voelen de verdere ontwikkeling van Indië, de handhaving van het gezag volkomen veilig onder de tegenwoordige leiding. In trouw aan dat gezag en er door beschermd zullen we blijven strijden tegen despotisme en voor autonomie en medebestuur der Locale Ressorten.

Den Fascisten geen heil!

G. DE RAAD.

Burgemeestersbenoemingen.

Toen de Regeering, door den nood gedrongen, ging korten op de inkomsten der Autonome Ressorten, waren er optimisten, die de meening verkondigden, dat de autonomie er wel bij zou varen. Zij dachten — en de idee was volkomen logisch — dat naarmate de financieele band lossen werd, ook de andere banden wat meer elasticiteit zouden vertoonen. Materieel verlies zou worden goedge maakt door ideëele winst. Den gemeenten zou meer vrijheid gegeven worden en een opbloei der decentralisatie scheen te wachten.

Deze verwachting scheen te meer gewettigd, waar de verschillende ressorten de inhoudingen van het Gouvernement opvingen op een manier, waaraan wel wat meer bewondering had mogen te beurt vallen dan geschied is. Ook en vooral van Regeeringswege. Schier allerwege bleken de financiën der autonome ressorten in zeer goeden staat en bood men prachtig weerstand aan de ongunst der tijden. Duidelijk is juist in deze periode gebleken, dat de regeermacht in niet onbekwame handen is gelegd. Zoowel tegenover de Landsfinanciën in het generaal, als tegenover gemeentelijke geldmiddelen in Nederland, maken die der Indische gemeenten een zeer goed figuur.

Dit zou grond kunnen geven aan de gedachte, dat het Centrale Gouvernement een en ander toonde te waardeeren, dat het speciaal ook ten opzichte der gemeenten wat meer égarde in acht zou nemen dan vroeger en ze zou kennen

in allerlei zaken, die voor haar een groot belang vormen of geacht worden te vormen.

Doch er is weinig te bespeuren van het feit, dat er in den boezem der Regeering veel waardeering is voor den arbeid der autonome Raden. Bij officiële gelegenheid moge al eens officieel hulde worden gebracht aan het werk, dat deze of gene Raad tot stand heeft gebracht, even officieel wordt wat later de Raad genegeerd en hem niet eens de gelegenheid geschonken zijn wenschen kenbaar te maken.

Een typisch voorbeeld levert de burgemeestersbenoeming te Magelang. De Heer Reuneker, wethouder dezer gemeente, heeft in de rede, waarmede hij den nieuwen burgervader welkom heette namens den stadsgemeenteraad, op zeer voorzichtige wijze, zonder den nieuwen functionaris eenigszins te kwetsen, naar voren gebracht, hoe de wijze van benoeming allerminst blijk gaf van waardeering tegenover den Raad.

De Heer Reuneker trok het recht der Regeering om te benoemen niet in twijfel. Hij ontkende niet, dat indien algemeen en bijzonder belang botsten, dit laatste moest wijken. Integendeel dit alles erkende hij volmondig en volledig.

Doch daarnaast hield hij staande, dat den Gemeenteraad voor 't minst de tijd had moeten zijn gelaten om van zijn meening te doen blijken. Het is toch voor de stadsgemeente lang geen onverschillige zaak, wie aan haar hoofd geplaatst wordt. De Raad is het aangewezen college om in een dergelijke aangelegenheid advies te geven, terwijl de Regeering over voldoende controle-middelen beschikt om te weten, of de aanbeveling van den Raad een grondig onderzoek verdient, ja dan neen.

Een benoeming, die zoo overhaast geschiedt dat den betrokken Raad geen gelegenheid wordt gelaten zich uit te spreken, moge van diplomatiek beleid getuigen, zij spreekt geen erkenning uit van de waarde der in den Raad min of meer gekristalliseerde publieke opinie. Zij toont geen blijk van waardeering voor den arbeid van de leden van den Raad. Zij bewijst alleen, hoe weinig nog in Regeeringskringen wordt gevoeld voor de medewerkzaamheid der bevolking in zaken van bestuur.

Wie in het Burgemeesterscorps alleen ziet een soort zijtak van het B. B. met enkele eigenaardige eigenschappen en elementen, juicht natuurlijk de handelwijze der Regeering toe. Maar, wie in den Burgemeester ziet den toegewijden leider der gemeentezaken, die lief en leed met zijn gemeentenaren voor langen tijd wil deelen, die samengroeit met de door hem bestuurden, hij zal betreuren, dat in deze zaken niet met meer voorzichtigheid wordt gehandeld.

Onomstootelijk blijve het recht der Regeering

om den Burgemeester te benoemen. Maar even vast moest blijven de gelegenheid aan den Raad te bieden, om de belangen van zijn ressort bij den Gouverneur-Generaal voor te staan.

G. DE RAAD.

Wie is rekenplichtig?

Naar aanleiding van het artikel in de aflevering van 1 Juli j.l. van dit orgaan omtrent bovengenoemd onderwerp moge het volgende worden opgemerkt.

Artikel 113 lid 1 van de Regentschapsordonnantie (artikel 118 der P.O. en artikel 132 lid 1 der S.O.) bepaalt dat zij, die belast zijn met het ontvangen, bewaren, betalen of afleveren van gelden, geldswaarden en goederen van een regentschap rekenplichtig zijn aan den raad.

Het komt mij voor dat het criterium van de rekenplichtigheid noch ligt in het „belast zijn” met het ontvangen, bewaren enz. van gelden en geldswaarden, noch in de „verplichting” tot het afleggen van rekening, doch in evengenoemde werkzaamheden zelf.

Uit de rekenplichtigheid vloeit, ingevolge het tweede lid van bovengenoemd ordonnantie-artikel, voort, dat minstens éénmaal 's jaars eene rekening moet worden ingediend. Slechts zij, die voor de inning van regentschapsinkomsten als tusschenpersoon ten gerieve van het publiek dienst doen, kunnen door den raad van die verplichting worden vrijgesteld.

Uit deze laatste bepaling blijkt dat vorenbedoelde tusschenpersonen eveneens rekenplichtig zijn aan den raad, met dien verstande, dat zij van vorenbedoelde verplichting kunnen worden vrijgesteld.

Ten aanzien van hetgeen door steller van bovengenoemd artikel met betrekking tot artikel 7 van de Regentschapsordonnantie is betoogd, moge het volgende worden opgemerkt.

Evengenoemd ordonnantie-artikel luidt:

Art. 7. 1. Het lidmaatschap van den regentschapsraad is onvereinigbaar met de betrekking van:

- a. vice-president of lid van den Raad van Nederlandsch-Indië;
- b. algemeen secretaris;
- c. hoofd van een departement van algemeen bestuur;
- d. Gouverneur of resident;
- e. lid van het college van gedeputeerden;
- f. secretaris van den provincialen raad; alsmede met een betrekking, waaruit rekenplichtigheid dan wel ondergeschiktheid aan den regentschapsraad voortvloeit.

2. De in het voorgaande lid genoemde betrekkingen worden geacht niet vervuld te worden, indien zij tijdelijk worden waargenomen, tenzij die waarneming voor langer dan zes maanden wordt opgedragen of reeds zes maanden heeft geduurd.

De vraag rijst of met het woord „betrekking” in de slotalinea van het eerste lid van dit artikel bedoeld wordt een „functie” dan wel of aan dit woord de beteekenis moet worden gehecht van een „verhouding”.

Aangezien in de voorgaande alinea's en ook in het tweede lid van het onderwerpelijik artikel duidelijk sprake is van bepaalde functies en de betrekking van wedono of assistent-wedono er geene is waaruit rekenplichtigheid of ondergeschiktheid aan den regentschapsraad voortvloeit, wordt, hoewel het geen aanbeveling verdient raadsleden meerbedoelde werkzaamheden op te dragen, betwijfeld, of op grond van bovenbedoelde bepaling het lidmaatschap van den regentschapsraad ontoelaatbaar is voor wedono's of assistent-wedono's, die voor de inning van regentschapsinkomsten als tusschenpersoon ten gerieve van het publiek dienst doen.

Th. NIGGEBRUGGE.

Semarang, 7 Juli 1933.

Rekenplichtigen en rekenplichtigheid.

(artt. 7 en 113 der Reg. Ord.)

Wanneer ik het artikel op blz. 208 (aflevering 13 van dezen jaargang) over de vraag, wie rekenplichtig is, goed begrepen heb, komt de schrijver daarvan, de heer Roonee, bij zijn interpretatie der desbetreffende bepalingen tot de conclusie, dat personen, die voor de inning van regentschapsinkomsten dienst doen als tusschenpersonen ten gerieve van het publiek, niet comptabel (rekenplichtig) zijn en daarom niet vallen onder afd. 6, maar onder afd. 7 der Rg. O. Deze personen vervullen niet een betrekking waaruit rekenplichtigheid aan den regentschapsraad voortvloeit en komen dientengevolge, indien zij tot het lidmaatschap van dit college worden geroepen, niet in conflict met art. 7, 1e lid, laatste zinsnede. der Rg. O.

Naar mijn meening is de kwestie anders dan deze schrijver haar stelt en is zijn uitlegging voor aanvechting vatbaar.

Afdeeling 6 der Rg. O. handelt uitsluitend over *rekenplichtigen*. Tot deze rekenplichtigen behooren volgens het eerste artikel van deze afd. (art. 113) 1e. zij, die belast zijn met het ontvangen, bewaren, betalen of afleveren van gelden, geldswaarden of goederen van een regentschap (1e lid), 2e. zij, die

voor de inning van regentschapsinkomsten dienst doen als tusschenpersoon ten gerieve van het publiek (2e lid). Voor de eerste groep bestaat altijd rekenplichtigheid; voor de tweede groep eveneens, doch de hiertoe behoorende personen *kunnen* door den raad van rekenplichtigheid worden vrijgesteld.

Wij kunnen dus de regentschapsrekenplichtigen in drie soorten onderscheiden, nl.:

- a. (gewone) rekenplichtigen met rekenplichtigheid,
- b. rekenplichtigen-tusschenpersonen met rekenplichtigheid,
- c. rekenplichtigen-tusschenpersonen zonder rekenplichtigheid.

Voor laatstgenoemde soort zal steeds een raadsbesluit, dat de vrijstelling van rekenplichtigheid inhoudt, aanwezig moeten zijn. Deze vrijstelling zal, in navolging van het Land, collectief voor alle tusschenpersonen in het regentschap tegelijk kunnen worden verleend (vgl. art. 4 G. B. 18 Maart 1901, no. 21, bijblad no. 5574, aangehaald bij Wiemans II, blz. 337). Doch de dispensatie van rekenplichtigheid zal ook individueel aan bepaalde tusschenpersonen — of zelfs in het geheel niet — kunnen worden verleend. De regentschapsraad is in dezen geheel vrij, aangezien de bepaling in art. 113, 2e lid, laatste zin, facultatief is. In de praktijk, meen ik, worden deze vrijstellingen weinig verleend. Om welke redenen zulks niet geschiedt is mij onbekend.

Nimmer beteekent een zoodanig raadsbesluit, dat daardoor een tusschenpersoon ophoudt rekenplichtige te zijn. Dit toch is niet uit art. 113 Rg. O. te lezen, dat zooals reeds gezegd en zooals ook de titel van afd. 6 aangeeft. uitsluitend over rekenplichtigen handelt. Integendeel, hij blijft dit, doch heeft geen rekenplichtigheid meer. Bij deze opvatting vind ik steun in de eerste plaats in de Indische Comptabiliteitswet, die onder het hoofd „Van de verantwoordelijkheid en vervolging der comptabelen” in art. 77, dat over de comptabelen handelt, ook bepalingen bevat over de tusschenpersonen. En voorts in de wijze, waarop zoowel Wiemans in zijn bovengenoemd werk als Cohen en Holsboer in hun boek over „Het Beheer en de verantwoording der geldmiddelen van Ned. Indië” dit onderwerp behandelen. Het is duidelijk, dat in beide uitgaven in de desbetreffende §§ worden besproken de tusschenpersonen, zijnde comptabelen, die niet onder de comptabeler rechtspraak der Algemeene Rekenkamer vallen, of wel rekenplichtigen zonder rekenplichtigheid.

Wellicht ten overvloede merk ik nog op, dat personen, die uitsluitend hun bemiddeling verleen voor de overstorting in de regentschapskas van gelden, geind door derden (bijv. marktmeesters) en die in de praktijk wel als tusschenpersonen betiteld worden, niet vallen onder de slotbepaling

van art. 113, 2e lid. Rg. O., daar zij hun tusschenkomst niet verleen ten gerieve van het publiek. Deze personen vallen dan ook onder het 1e lid van genoemd artikel en kunnen nimmer vrijgesteld worden van rekenplichtigheid.

Thans art. 7, 1e lid, laatste zinsnede, der Rg. O., in de bespreking betreffende, moet m. i. ten aanzien van de rekenplichtigen-tusschenpersonen vooraf uitgemaakt worden of uit de door hen bekleede functie tevens ondergeschiktheid aan den regentschapsraad voortvloeit. Immers de aangehaalde bepaling bevat twee incompatibiliteiten; rekenplichtigheid aan en ondergeschiktheid aan den raad. Dit laatste zal wel steeds het geval zijn met hen, die door den raad of het College van Gecommitteerden zijn aangesteld.

Bij de beantwoording van de vraag, welke rekenplichtigen niet lid van den raad kunnen zijn, kom ik op grond van het voorgaande tot de volgende groepeerings:

1. de gewone rekenplichtigen (art. 113, 1e lid). Hieronder vallen ook die personen, die hun bemiddeling verleen voor de bewaring en overstorting van door anderen geïnde regentschapsinkomsten (zie boven).
2. de door den raad of het Goll. v. Gecomm. aangestelde tusschenpersonen.
3. de tusschenpersonen, die niet door den regentschapsraad van rekenplichtigheid zijn vrijgesteld.

Positief geredeneerd zullen dus tot raadslid kunnen worden toegelaten de rekenplichtigen, die als tusschenpersoon ten gerieve van het publiek optreden, die daartoe aangesteld zijn door den Regent krachtens art. 31 Rg. O. en die door den regentschapsraad zijn vrijgesteld van rekenplichtigheid. Dit laatste punt vooral haalde de heer Roonee in zijn betoog niet aan.

In hoeverre tenslotte een dergelijke functie, welke meestal bijkomstig is (zie art. 4 van meergenoemd G. B. van 18 Maart 1901, no. 21, dat spreekt van hen, die, *terwijl zij andere functien bekleeden*, tevens dienst doen als tusschenpersoon, enz.) overeenkomstig art. 7 Rg. O. kan worden aangemerkt als een „betrekking”, laat ik ter beoordeeling gaarne aan anderen over.

Soerabaja.

J. D. P. VAN DIJK.

ADMINISTRATIEVE JURIS- PRUDENTIE.

50. B. G. S. 8 Juni 1933 No. 1703/A.

Aanvullende taak der regentschappen op het gebied der pestbestrijding.

Bij Staatsblad 1916 No. 656 jo Staatsblad 1920

No. 25 is bepaald, dat aan de gemeenteraden en locale raden, die een daartoe strekkend verzoek hebben gedaan, door den Gouverneur-Generaal kan worden overgedragen de uitvoering van de regelen, vastgesteld bij de ordonnantie in Staatsblad 1914 No. 486, betreffende de verbetering en afbraak van pestgevaarlijke gebouwen en de met het oog op het pestgevaar te stellen eischen nopens de oprichting van nieuwe gebouwen, de uitbreiding of verandering van bestaande gebouwen en het bewonen en gebruiken van gebouwen en erven. De bevoegdheden, welke ingevolge evengemeld Staatsblad 1916 No. 656 aan de gemeente- en locale raden kunnen worden verleend, bepalen zich niet slechts tot het stellen van voorschriften verband houdende met de pestbestrijding, doch omvatten mede de uitvoering van de woningverbetering zelve overeenkomstig de bepalingen van Staatsblad 1914 No. 486.

Naar aanleiding van een daaromtrent door het college van Gedeputeerden van de provincie Oost-Java gestelde vraag, deelde de Regeering mede, dat het op grond van de weinig bevredigende ervaring en ter voorkoming van versnippering van, door 's Lands financieelen toestand toch al zeer beperkte credieten, voorshands niet wenschelijk is om de regentschappen desverlangd bevoegd te verklaren om de geheele woningverbetering zelf ter hand te nemen met de bepalingen in Staatsblad 1914 No. 486 als grondslag.

De Regeering is echter van oordeel, dat de regentschappen ten deze wel nuttig werk kunnen verrichten door *preventieve* bepalingen te stellen in gebieden waar de pest nog niet heerscht, doch dreigt binnen te sluipen, alsmede in gebieden, waar de pestziekte reeds heerscht, doch de woningverbetering nog niet werkzaam is.

Medewerking der regentschappen ten deze zal tegemoet komen aan een sedert eenigen tijd gevoelde leemte in het geheel van maatregelen van den Dienst der Pestbestrijding, doordat de regentschappen alsdan voorbereidend werk verrichten op een terrein, waarop die dienst met de woningverbetering — bij gebreke aan voldoende personeele en materiele middelen — slechts in langzaam tempo kan volgen.

De vraag, of het noodig en wenschelijk is hiervoor een aanvulling of wijziging van Staatsblad 1920 No. 25 uit te lokken, meent de Gouverneur-Generaal ontkennend te moeten beantwoorden, omdat de regentschappen uit hoofd van hun algemeene bevoegdheid op wetgevend gebied, ook zonder een uitdrukkelijke opdracht krachtens ordonnantie, bevoegd zijn wettelijke voorschriften te geven ten aanzien van bouwen en wonen, althans voor zoover zij daarbij niet treden in hetgeen reeds door een hooger wetgever geregeld is.

Daarbij zullen zij uiteraard niet mogen gelasten de afbraak dan wel verbetering van bestaande gebouwen, welke pestgevaarlijk worden geacht, omdat dit onderwerp door den Landswetgever bij Staatsblad 1914 No. 486 uitputtend is geregeld en de daarbij aan het hoofd van plaatselijk bestuur toegekende en sedert de inwerkingtreding van de ordonnantie in Staatsblad 1931 No. 373 op de daarin genoemde autoriteiten overgedragen bevoegdheden, niet op de regentschappen zijn overgegaan.

Daarentegen bepaalt meergenoemde ordonnantie ten aanzien van den nieuwbouw niet anders dan dat het bestuur daar, waar deze ordonnantie toepasselijk is „onverminderd de ter plaatse geldende wettelijke voorschriften op het bouwen en de orde, netheid en zindelijkheid”, in overeenstemming met een geneeskundige de eischen kan aangeven, waaraan met het oog op het pestgevaar moet worden voldaan bij de oprichting van nieuwe gebouwen, bij uitbreiding of verandering van bestaande gebouwen en erven. Hierdoor heeft dus het uitvoerend gezag in een pestgebied regelende bevoegdheid naast- en ter aanvulling van eventueel terzake reeds bestaande wettelijke voorschriften. In geen enkel opzicht echter wordt hier de bevoegdheid van den lageren wetgever om zelf zulke voorschriften te geven aan banden gelegd: niet in gebied, waar Staatsblad 1914 No. 486 is toepasselijk verklaard en zeker niet daarbuiten.

Hier en daar zijn dan ook eischen met het oog op het pestgevaar reeds opgenomen in plaatselijke verordeningen op het bouwen en wonen, min of meer gelijk aan die, welke van Landswege worden vastgesteld. (zie laatstelijk Bijblad No. 12256).

Indien regentschappen in streken, waar daartoe aanleiding bestaat, soortgelijke preventieve voorschriften zouden willen maken en aan de naleving daarvan streng de hand zouden willen doen houden, dan zou hierin een zeer belangrijke hulp voor den Dienst der pestbestrijding gelegen kunnen zijn, omdat eenerzijds de verdere uitbreiding van de pest door dergelijke maatregelen althans eenigszins bemoeilijkt wordt, anderzijds de eventueel later in die streek van Landswege uit te voeren woningverbetering daardoor zeer kan worden vergemakkelijkt en van beperkter omvang zal kunnen zijn.

Uit het vorenstaande volgt vanzelf reeds, dat het ook niet wenschelijk is te achten, deze onmiskenbaar bestaande algemeene bevoegdheid der regentschappen op wetgevend gebied te verbinden aan de Landswetgeving voor pestgevaarlijke gebouwen, omdat de toepassing van Staatsblad 1914 No. 486 beperkt is tot de daarvoor door den Gouverneur-Generaal aangewezen gebieden (artikel 12), d. w. z. het eigenlijke pestgebied, terwijl, zooals uit het bovenstaande moge blijken, ook in ander

gebied het stellen van voorschriften voor den bouw van nieuwe woningen en de wijze van bewoning van die woningen van groote waarde kan zijn.

51. B. G. S. 8 Mei 1933 No. 1318/3.

Bestrijding van de brachartona-plaag bij klapperboomen. De provincie is het aangewezen overheidsorgaan om de bestrijding dier plaag ter hand te nemen. Tegemoetkoming aan de door bekappingsdwang getroffen klappersbezitters door ontheffing van de landrente.

De Regeering is van oordeel, dat de provincie het aangewezen overheidsorgaan moet worden geacht om de bestrijding van de brachartona-plaag ter hand te nemen en wel op de volgende gronden.

Bij de ordonnantie in Staatsblad 1926 No. 586, zooals die is aangevuld bij de ordonnantie van 12 Juli 1929 (Staatsblad No. 254) zijn de beginselen vastgelegd welke voorshands zullen gelden inzake de verhouding tusschen het Land en de provincies met betrekking tot de landbouwvoorlichting.

Hoewel nu in deze regeling van een overdracht van de taak van de bestrijding van plantenziekten niet uitdrukkelijk wordt gesproken, heeft het zeker in de bedoeling van den wetgever gelegen, dat de bestrijding van plantenziekten, welke een lokaal karakter dragen, van provinciewege zal geschieden. Zulks is in de memorie van toelichting op de instellingsordonnantie van de provincie West-Java aan den Volksraad medegedeeld, waar in § 151 dier toelichting (Bijl. Hand. Volksraad-1ste gewone zitting 1925-Ond. 3-Stuk 19a) werd gezegd: „Overigens kunnen voor lokaal optredende ziekten en plagen door de provinciën regelingen worden getroffen”.

Waar de overdracht van de landbouwvoorlichting aan de provincie Midden-Java op dezelfde wijze is geschied als aan de provincie West-Java, moet ook voor eerstgenoemde provincie de evenvermelde gedragslijn gelden.

De bestrijding van de brachartona-plaag in Midden-Java zal ook de beste resultaten opleveren, wanneer deze door de provincie ter hand wordt genomen. Immers hoewel de brachartona-plaag naar haren aard een lokaal karakter draagt, beperkt zij zich niet tot een enkele streek, doch strekt het geïnfecteerde gebied zich uit over meerdere regentschappen, zoodat het wenschelijk is, dat de bestrijding daarvan uitgaat van een overheidsorgaan, dat regelende bevoegdheid heeft over een grooter gebied dan dat van een enkel regentschap, waartoe het provinciaal gezag het meest aangewezen is. Voorts brengt ook het feit, dat de landbouwvoorlichtingsdienst aan de provincie is overgedragen, mede, dat de provinciale organen het best kunnen beoordeelen, op welke wijze meerbedeelde plantenziekte dient te worden be-

streden. Er is dan ook weinig heil van te verwachten, indien de regentschappen de verzorging van dit belang zelfstandig op zich zouden nemen, afgezien nog van het feit, dat zulks niet in overeenstemming zou zijn te brengen met de taakoverdracht, zooals die in de instellingsordonnantie der provincie is vastgelegd. Er bestaat echter geen bezwaar tegen, dat regentschapsorganen of ambtenaren in de uitvoering van de provinciale regeling worden ingeschakeld.

Wat betreft de vergoeding van de door bekapping van de klapperboomen toegebrachte schade, in de eerste plaats dient de zelfwerkzaamheid van belanghebbenden in dit opzicht te worden aangemoedigd en verdient het aanbeveling te bevorderen, dat het denkbeeld van het vormen van onderlinge verzekeringsfondsen, zooals reeds in het regentschap Koetoardjo is geschied, bij de betrokken bezitters van klapperboomen ingang vindt.

Voorts heeft de Regeering overwogen, in hoeverre ook van overheidswege een tegemoetkoming zou kunnen worden verleend door aan de door bekappingsdwang getroffen klapperbezitters een evenredige ontheffing van de landrente gedurende drie jaren toe te staan. De beschouwing dezer aangelegenheid heeft bij de Regeering tot de conclusie geleid, dat weliswaar ontheffing ineens voor een tijdvak van drie jaar technisch niet mogelijk is, aangezien de landrente-aanslag jaarlijks wordt vastgesteld, doch dat het voor het beoogde doel voldoende kan worden geacht indien aan de bevolking slechts zekerheid wordt verschaft, dat bedoelde ontheffing zal worden verleend. Te dien einde zal ingeval door het Bestuur in overleg met den landbouwvoorlichtingsdienst in Midden-Java en met het instituut voor plantenziekten te Buitenzorg bekapping wordt gelast, aan de belanghebbenden tevens de toezegging kunnen worden gedaan, dat gedurende drie achtereenvolgende jaren algeheele of gedeeltelijke ontheffing van landrente voor de getroffen gronden zal worden verleend, terwijl dan de ontheffing zelf telkens elk jaar zal worden geregeld op den voet van de terzake bestaande voorschriften.

Om den maatregel zoo doeltreffend mogelijk te maken, zal geen ontheffing van landrente worden verleend als tegemoetkoming van schade, veroorzaakt door brachartona-vraat, hetgeen voor de klapperbezitters een aansporing zal zijn tot het verlenen van medewerking aan de bestrijding van deze plaag. Slechts in gevallen, dat niettegenstaande door betrokkenen alle medewerking is verleend ter voorkoming van uitbreiding van deze plaag, schade door brachartona-vraat is ontstaan, zal ontheffing worden toegestaan.

Aanteekening.

Verwezen wordt ook naar beslissing No. 7 in Locale Belangen ddo. 16 November 1932.

52. B. G. S. 26 Juni 1933 No. 1867.

Vermakelijkheidsbelasting. Omschrijving van het begrip „openbare vermakelijkheid”.

Door den regentschapsraad van Poerwokerto werd in zijn vermakelijkheidsbelasting een bepaling opgenomen luidende: „Als openbaar worden ook beschouwd vermakelijkheden van vereenigingen voor haar leden gegeven, waartoe aan niet-leden, geen geïntroduceerden zijnde, tegen betaling toegang wordt verschaft, zoomede . . . enz”.

De Regeering maakte tegen de in die redactie voorkomende woorden „geen geïntroduceerden zijnde” bezwaar. Immers de beteekenis dier bepaling wordt hierdoor belangrijk verzwakt, terwijl zulks bovendien aanleiding kan geven tot de ongewenschte consequentie, dat een vereeniging haar belastingplicht ontgaat door de door haar te geven vermakelijkheid uitsluitend open te stellen voor hare leden en introducés, terwijl dan voor elke introductie betaling wordt gevorderd. Indien dan daarbij als gedragslijn wordt gevolgd, dat een ieder zich met een verzoek om introductie tot het bestuur kan wenden, zooals in de practijk wel geschiedt, zal het resultaat zijn, dat iedere vereeniging vermakelijkheden kan geven, waartoe aan niet-leden tegen betaling toegang wordt verleend, zonder onder de bepaling der verordening te vallen.

Dr. H. J. LEVELT.

UIT DEN VOLKSRAAD.

Overdracht van de aan het „Hoofd van plaatselijk bestuur” toegekende bevoegdheden op den Regent met betrekking tot de desa's, gelegen binnen een stadsgemeente. Aan den Volksraad is met betrekking tot de wijziging van de ordonnantie, regelende taakverdeeling tusschen Europeesch en Inlandsch bestuur op Java en Madoera, de volgende aanvullende memorie van toelichting aangeboden.

Bij de vaststelling der regelen inzake de nieuwe taakverdeeling onder het Europeesche en Inlandsche Bestuur van de Gouvernementslanden op Java en Madoera (Staatsblad 1931 Nos. 168, 372 en 373) is niet bepaald aan welke autoriteit de in de artikelen 3, 8, lid 2 en 3 en 9, lid 2 en 11, der Inlandsche Gemeente Ordonnantie aan het „Hoofd van plaatselijk bestuur” toegekende bevoegdheden, betrekking hebbend op de desa's, gelegen binnen eene Stadsgemeente (vgl. artikel 6 van Staatsblad 1925 No. 348, 1928 No. 295 en 1929 No. 227) zouden overgaan.

Ten gevolge hiervan was, krachtens de algemeene gedragslijn, aangegeven in het in Bijblad op het Staatsblad No. 12642 opgenomen schrijven

van den 1sten Gouvernements Secretaris van 28 Augustus 1931 No. 2040/A, de betrokken assistent-resident aangewezen om de bevoegdheden, hiervoren genoemd, uit te oefenen.

Nu zijn ten aanzien van de buiten de stadsgemeente geldende bepalingen der Inlandsche Gemeente Ordonnantie de tevoren aan het „Hoofd van plaatselijk bestuur” opgedragen verrichtingen, krachtens de bepalingen in de Staatsbladen 1931 Nos. 168, 372 en 373, overgegaan op den Regent dan wel op het College van Gecommitteerden.

In verband hiermede is het naar het oordeel der Regeering gewenscht dat ook in de Inlandsche Gemeente Ordonnantie, voor zoover deze van toepassing is op de desa's, gelegen binnen een Stadsgemeente, de Regent wordt aangewezen als bevoegd tot het uitoefenen van de hier bedoelde bevoegdheden.

Voor de artikelen 8, lid 3 en 11, lid 2, zal deze wijziging echter niet zonder meer kunnen geschieden, aangezien den Regent in die artikelen reeds een andere functie, namelijk die van adviseur van het Hoofd van plaatselijk bestuur, is toegewezen.

In verband hiermede wordt voorgesteld in die artikelen de zinsnede over het adviseurschap van den Regent — de woorden „dan nadat het gevoelen is ingewonnen van den Regent of het hoogste Inlandsch bestuurshoofd van anderen rang en nadat het Hoofd van plaatselijk bestuur zich heeft overtuigd dat” — te doen vervallen, en voor die zinsnede in de plaats te stellen het woord „tenzij”.

Daarbij is gevolgd de redactie van artikel 6, § VI, van de instellings-ordonnanties voor de provincies op Java (Staatsblad 1925 No. 378, 1928 No. 295 en 1929 No. 227).

Ordonnantie met betrekking tot de kosten van indienststelling van de burgemeesters. Aan den Volksraad is bij geleidebrief van 28 Juni jl. een ontwerp-ordonnantie over bovenstaand onderwerp aangeboden. Aan de Memorie van toelichting ontleenen wij het volgende:

Bij de begroting voor 1933 is rekening gehouden met het voornemen om de kosten van indienststelling van de burgemeesters, welke thans voor de helft ten laste van de gemeenten worden gebracht, in den vervolge voor het geheel op de gemeenten te verhalen. De hierbij aangeboden ordonnantie heeft in de eerste plaats ten doel om dezen maatregel wettelijk mogelijk te maken.

Met deze regeling beoogt de Regeering niet het treffen van een tijdelijken crisismaatregel, doch het vastleggen van een stelsel, waarvoor de Regeering thans den tijd gekomen acht, nu het gemeentewezen zich reeds in belangrijke mate heeft geconsolideerd.

Zooals uit de Instellingsordonnanties van de burgemeesters-gemeenten in de Buitengewesten

(zie artikel 4 van het ontwerp) en artikel 26 lid 2 van de Stads-gemeente-ordonnantie blijkt, is tot dusver bepaald, dat de kosten van indienststelling van deze functionarissen ten laste van de algemeene geldmiddelen van Nederlandsch-Indië komen, doch dat de helft van deze kosten, w.o. te begrijpen tegemoetkomingen, toelagen of gratificatiën voor waarnemende burgemeesters en verhoogd met een bepaald percentage der bezoldiging wegens kosten van verloven, wachtgeld en pensioen, door de gemeente worden terugbetaald. Bij de instelling der eerste gemeenten heeft deze kostenverdeeling een punt van ampele overweging uitgemaakt en het werd toen billijk geacht dat het Land de helft der kosten op zich nam, omdat de instelling der burgemeesters het Land in zeker opzicht voordeel bracht, doordat n.l. de assistent-residenten, die toenmaals als regel met het voorzitterschap van de gemeenteraden waren belast, geheel voor Landswerk zouden beschikbaar komen.

Tevens werd echter vastgelegd, dat, zoodra de omstandigheden daartoe aanleiding zouden geven, de kosten in een andere verhouding zouden kunnen worden verdeeld. Dit tijdstip acht de Regeering, zooals gezegd, thans aangebroken. Evenals zulks in Nederland het geval is — zie de artikelen 80 (73 oud) en 240 onder a (205 onder a oud) der Gemeentewet, komt het in verband met de beteekenis welke de burgemeester als gemeentelijk orgaan heeft, welke hier te lande *in beginsel* niet afwijkt van die van de Nederlandsche burgemeestersfunctie, aangewezen voor de kosten van indienststelling van deze magistraten organiek ten laste van de gemeentelijke geldmiddelen te brengen. Dit principe is thans tot uitdrukking gebracht in de nieuwe redactie van artikel 3 lid 4 van het Decentralisatiebesluit en van artikel 26 lid 2 der Stads-gemeente-ordonnantie, zooals deze artikelen zijn geformuleerd in onderscheidenlijk artikel 1 onder a en artikel 3 onder a van de ontwerp-ordonnantie.

Aanvaarding van het Nederlandsche stelsel brengt echter mede, dat onder de oogen zal moeten worden gezien de vraag, of en in hoeverre aanleiding bestaat h.t.l. van Landswege aan de gemeenten een bijzondere bijdrage toe te kennen in de kosten van indienststelling der burgemeesters. In Nederland maakt deze bijzondere bijdrage een element uit van de financiële verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten, dat voor het eerst geregeld werd bij de wet van 24 Mei 1897 (Nederlandsch Staatsblad No. 156), zooals gewijzigd bij de wet van 3 Juni 1905 (Nederlandsch Staatsblad No. 151). Bepaald werd op dit stuk dat de gemeenten jaarlijks van het Rijk een bijdrage zouden ontvangen ten bedrage van één vierde van de jaarwedde van den burgemeester en den secretaris tezamen,

tot een maximum van f 600. Deze regeling is inmiddels verlaten voor een voorziening in de nieuwe wet op de financiële verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten waarbij de vergoeding werd gesteld op 75% van de kosten tot een maximum van f 3.000 's jaars,

Zooals uit de geschiedenis van de totstandkoming van deze financiële regeling blijkt, vindt zij haar grond in de overweging, dat het Rijk mede gebruik maakt van de diensten van den burgemeester, terwijl daarbij tevens de bedoeling voorzat in het bijzonder de kleinere gemeenten tegemoet te komen.

Vergelijkt men de Nederlandsche met de Indische burgemeestersfunctie, dan blijkt dat de burgemeester hier te lande lang niet in die mate als in Nederland het geval is als Landsagent optreedt en belast is met bemoeienissen en verrichtingen, hem bij afzonderlijke wettelijke regelingen opgedragen. Een vergelijking van het ambt van gemeentesecretaris in Nederland, waarop, zooals uit vorenstaande toelichting blijkt, de betreffende vergoedingsregeling mede betrekking heeft, met de gelijknamige functie h.t.l., kan in dit opzicht buiten beschouwing blijven. Hoewel er h.t.l. derhalve geen klemmende redenen bestaan om van de zijde van het Land in de kosten van de indienststelling der burgemeesters een bijzondere bijdrage toe te kennen aan de gemeenten, is de Regeering niettemin van oordeel dat er aanleiding bestaat terzake een regeling te treffen, omdat er gestadig naar gestreefd wordt den burgemeester als Landsorgaan te benutten en hem hoe langer hoe meer in de Centrale Overheidsbemoeienissen te betrekken en mede gelet op de omstandigheid dat het volledig verhaal van de kosten van indienststelling wer burgemeesters anders al zeer ongelijk op de verschillende gemeenten zou drukken. In verband met de toestanden h.t.l. en het tot dusver ontbreken van een algemeene regeling der financiële verhouding, zal het Nederlandsche systeem van vergoeding evenwel niet gevolgd kunnen worden, doch een andere oplossing moeten worden overwogen. Na ampele overweging is de Regeering tot de conclusie gekomen dat het aanbeveling verdient voor de berekening van de bijzondere bijdrage uit te gaan van het budget voor den gewonen dienst voor het jaar, waarin de terugbetaling door de gemeente van hetgeen uit 's Landskas aan de indienststelling der burgermeesters wordt ten koste gelegd, zal moeten plaats vinden. Het komt aannemelijk voor de kosten voor de gemeente in maximum te stellen op een bepaald percentage van dit budget, n.l. op 5% aangezien het aanvaardbaar schijnt, dat een gemeente ten hoogste dit percentage aan bezoldiging en ambtstoelage enz. van den burge-

meester ten koste legt. De gevolgen van dezen maatregel zijn becijferd in den bij deze memorie gevoegden staat. Hierbij zij nog aangeteekend dat in verband met de pensioen-voorschriften de burgemeester als landsdienaar formeel uit 's Lands kas bezoldigd blijft, zoodat het bestaande stelsel van terugbetaling door de gemeente van de bij voorbaat door het Land betaalde gelden aan bezoldiging en anderszins gehandhaafd blijft. De hier uiteengezette regeling is opgenomen in de artikelen 1 onder a en 3 onder a der Ontwerp-ordonnantie.

DECENTRALIANA.

Steunverleening aan de nationale industrie.

Door den 1en Gouvernements Secretaris is. dd. 17 Juni j.l. het volgende rondschriften aan de raden der autonome gebiedsdeelen gezonden.

In de rede uitgesproken bij de opening van de eerste gewone zitting van den Volksraad op 15 dezer heeft de Gouverneur-Generaal gememoreerd de sedert eenigen tijd toegepaste regeling, welke beoogt de hier te lande gevestigde nationale industriele ondernemingen die door de crisis zwaar zijn getroffen, door zg. steunorders in staat te stellen haar bedrijf in stand te houden.

Voor zooveel mogelijk plaatst de Regeering bij dergelijke ondernemingen bestellingen welke onder normale omstandigheden in de eigen werkplaatsen van het Land zouden zijn uitgevoerd. Hierbij sluit zich aan een in deze tijden onvermijdelijk streven om systematisch ook orders, die thans in het buitenland plegen te worden geplaatst, zoo mogelijk aan bedoelde nationale ondernemingen op te dragen. Zooals Zijne Excellentie evenwel in Hare rede reeds vermeldde, is het totaal van de op deze wijze aan de particuliere industrie ten goede komende Gouvernementsorders uiteraard aan betrekkelijk enge grenzen gebonden en deswege ter bereiking van het gestelde doel op zichzelf niet voldoende.

Daarom acht de Landvoogd het noodig een beroep te doen op de besturen der autonome ressorten om de Regeering zooveel als in hun vermogen ligt op dezen weg te volgen.

Het komt Zijner Excellentie overbodig voor in deze circulaire omstandig te doen uiteenzetten om welke redenen een zoo uitgebreid mogelijke toepassing van deze steunregeling voor het algemeen welzijn van beteekenis is. Het voortbestaan van industriele ondernemingen, welke aan Nederlandsch-Indië het karakter van een modern geoutilleerd land geven eenerzijds, het behoud

van de door haar verschaftte werkgelegenheid voor talrijke personen van alle landaarden anderzijds zijn algemeene belangen, welke zoozeer in het oog springen dat zij nadere aantooning kunnen ontberen.

Bij besluit van 14 dezer No. 1, waaruit Uwen Raad een extract is verleend, heeft de Gouverneur-Generaal den ingenieur bij den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst. Ir. C. L. J. J. Quant, de in die beschikking nader omschreven opdracht verstrekt, om stelselmatig het geheele terrein te verkennen waarover de hier ter sprake komende steunorders van het Land, de autonome ressorten en de Zelfbesturen zich zouden kunnen uitstrekken, de partijen terzake voor te lichten en te trachten tusschen hen het noodige contract te bewerkstelligen.

In aansluiting hierop heeft de Landvoogd mij opgedragen — aan welke opdracht ik de eer heb mitsdezen te voldoen — Uwen Raad, zoomede de organen welke met het dagelijksch bestuur zijn belast, te verzoeken genoemden ambtenaar bij de uitvoering van zijne opdracht zooveel mogelijk te steunen en tegemoet te komen.

Door Uwen Raad ten slotte uit te noodigen ook, afgezien van eventueele besprekingen met Ir. Quant, zelfstandig aan 's Landvoogds beroep ernstige aandacht te schenken en de aan Uw College ondergeschikte ambtenaren van de door Zijne Excellentie geuite wenschen te willen doordringen, kwijt ik mij mede van bekomen bevelen.

In het eerstvolgend nummer van Locale Belangen zal aan dit rondschriften een beschouwing worden gewijd.

Redactie.

Maatregelen ter voorkoming van politieke misdragingen door dienaren der Overheid.

Aan de provinciale raden, de regentschapsraden, de stadsgemeenteraden zoomede de raden van de op den voet van het Decentralisatiebesluit ingestelde autonome ressorten is door de Regeering als volgt geschreven.

Uit verschillende gebeurtenissen van den laatsten tijd en uitingen in woord en geschrift is der Regeering gebleken, dat alle dienaren der overheid er niet voldoende van doordrongen zijn, dat het hun plicht is, onder alle omstandigheden, ook bij hun onaangename maatregelen of bij verschil van inzicht, loyaal met de wettige overheid samen te werken.

Waar, zoo ooit, zeker in een tijd als den tegenwoordigen het overheidsgezag moet kunnen rekenen op de volle medewerking van alle ambtenaren

zonder uitzondering, heeft de Regeering een aantal regelen bekend gemaakt, waarnaar iedere landsdienaar zich stipt zal hebben te gedragen wil hij zich niet bloot stellen aan onmiddellijk — c. q. oneervol — ontslag uit 's lands dienst,

De Regeering acht het evenwel noodzakelijk, dat niet alleen bij de landsdiensten, maar in het overheidsapparaat in al zijn geledingen gewaakt wordt tegen verslapping en ontaarding van het ambtelijk plichtsbesef en van de ambtelijke discipline en in verband daarmee is een wettelijke regeling in voorbereiding, aan de hand waarvan overeenkomstige maatregelen ook ten aanzien van het personeel van de lagere autonome gemeenschappen van toepassing kunnen worden.

In verband hiermede wordt de Raden — c. q. het in een ressort met het dagelijks bestuur belast orgaan — uitgenoodigd om in afwachting van de totstandkoming van bedoelde wettelijke regeling de bij bovengemeld besluit vastgestelde bepalingen al aanstonds ten aanzien van de ambtenaren en beambten toe te passen.

Teneinde ten deze een zooveel mogelijk uniforme toepassing te waarborgen, is den Procureur-generaal — die met toezicht op de nakoming van deze regelen belast is — verzocht, in voorkomende gevallen met het daarvoor in aanmerking komend orgaan van den raad in contact te treden, terwijl voorts beslissingen nopens ontslag van een ambtenaar op den voet van bedoelde verbodsbepalingen niet dan na overleg met genoemden hoofdamtenaar waren te nemen.

Met het oog op de in bovenstaand rondschriven aangekondigde wettelijke regeling laten wij hieronder volgen de bij G. B. van 27 Juni j.l. voor de landsdienaren terzake vastgestelde bepalingen.

Zoodra het ontwerp van bedoelde wettelijke regeling aan den Volksraad is aangeboden, komen wij op dit onderwerp nader terug.

Redactie.

Het voor de landsdienaren geldende besluit luidt als volgt:

Overwegende, dat het belang van het land vordert, dat iedere landsdienaar in alle opzichten loyaal medewerkt aan de taak der Overheid in deze gewesten.

Is goed gevonden en verstaan:

Eerstelijk: te bepalen als volgt:

- a. (1). Geen landsdienaar mag lid zijn van, dan wel medewerking of steun verleen aan verenigingen of haar plaatselijke, gewestelijke of regionale afdelingen, die een actie voeren, welke schadelijk is te achten voor de discipline of den goeden geest in het corps landsdienaren,

of zich actief of passief tegen het wettig gezag (den Staat) richt;

(2). Bij in de *Javasche Courant* bekend te maken besluit van den Gouverneur-Generaal, zal de voor landsdienaren verboden vereniging of afdeling daarvan worden aangewezen;

- b. Behoudens het bepaalde onder a (1) is aan landsdienaren toegestaan:

1° lid te zijn en te blijven van een vakvereniging, in welker bestuur ten minste één landsdienaar zitting heeft;

2° zitting te hebben in het bestuur van een vakvereniging, mits door hem een verklaring is afgelegd, waarvan het model is gehecht aan dit besluit.

- c. Hij, die zich aan het vorenstaande niet stip- telijk houdt, stelt zich bloot aan onmiddellijk — c. q. oneervol — ontslag uit 's Lands dienst.

Ten tweede: aan te wijzen als een voor landsdienaren verboden vereniging:

1e de Pendidikan Nasional Indonesia (P. N. I.);

2e de Partai Indonesia (P.I. of Partindo).

Provincie, B. O. W. en Genie. In antwoord op een vraag van den heer Hamer betreffende de mededeeling der Regeering dat op de gebieden, waar verschillende overheidsdiensten over elkaar grijpen, o. a. B.O.W.-provinciale waterstaatsdiensten en B.O.W.-genie, een onderzoek gaande is, heeft de Regeering, naar de *Locomotief* meldt, als volgt geantwoord:

Bij de begroting voor 1934 is rekening gehouden met de overdracht van den Landsgebouwen- dienst aan de Provincies, (Afdeling VII, hoofdstuk II, stuk IIIA, post 7. 1.).

Eene informeele commissie onder voorzitterschap van het lid van den Raad van Nederlandsch- Indië, den heer W. Ch. Hardeman, waarin de betrokken departementen zijn vertegenwoordigd, onderzoekt thans of het mogelijk is, en zoo ja, in hoeverre en op welke wijze, van de capaciteit der Genie bij de uitvoering van de aan de Provincies opgedragen taak gebruik te maken.

Opheffing der Stadsgemeente Salatiga. Naar de *Locomotief* verneemt heeft de Regeering het adres van een aantal inwoners van Salatiga (de heeren Robert c.s.) dat eenige maanden geleden werd toegezonden en dat om 'opheffing van de stadsgemeente Salatiga verzocht daar de gemeente te duur is, gedeponeerd. Salatiga blijft dus als stadsgemeente bestaan.

Normalisatie van schoolschriften. Met betrekking tot de ontwerp-normaalbladen voor schriften en liniaturen kan worden medegedeeld, dat het formaat A5 voor gewone schoolschriften

voorgeschreven werd in overeenstemming met het t. z. uitgebracht advies door de Hoofdingspecteurs en Inspecteurs van het Lager Onderwijs in Nederland. Deze autoriteiten hebben zich eveneens kunnen vereenigen met de voorgestelde liniatuur, terwijl de meerderheid de voorkeur heeft gegeven aan houtvrij schrijfpapier van 90 g/m² gewicht met een kwaliteitsaanduiding volgens klasse 4 van het Nederlandsche „Papierbesluit” van 9 Maart 1922. (Uit Korte Mededeeling no. 6 van den Normalisatieraad).

Het ontwerpen van formulieren. In het Ivat-Nieuws wordt hiervoor onder no. 161 de volgende vragenlijst als handleiding gegeven :

1. Kan het formulier wellicht geheel vervallen?
2. Kan het formulier met voordeel samengetrokken worden met een ander reeds bestaand of in te voeren formulier?
3. Zijn alle gegevens die op het formulier voorkomen wel noodig, m. a. w. kan het formulier vereenvoudigd worden?
4. Is het aan te bevelen meerdere gegevens in het formulier op te nemen?
5. In welken vorm en vanwaar komen de gegevens, aan de hand waarvan het formulier wordt ingevuld?
6. Zal het formulier met de hand, met de schrijfmachine of op andere wijze worden ingevuld?
7. Is het wenschelijk het invullen te bekorten door gebruik te maken van afkortingen, symbolen, doorhalingen, merkteekens of kenteekens?
8. Moet het formulier in veelvoud worden opgemaakt, b. v. door middel van doorschrift of door middel van een duplicatormachine?
9. Welk formaat is gewenscht?
10. Welke soort papier is te bezigen?
11. Welke dikte (gewicht) moet het papier hebben, en welke kwaliteit is noodig?
12. Kan met voordeel gekleurd papier of gekleurden druk worden gebezigd?

Enkele gegevens omtrent de ontwikkeling der Stadsgemeente Batavia. Uit de toespraak van Wethouder Hildebrand in de op 20 April jl. gehouden vergadering tot overdracht van het Burgemeesterschap van Mr. A. Meyroos op Ir. E. A. Voorneman gericht tot den aftredende Burgemeester, nemen wij het volgende over :

... wie Batavia heeft gekend vóór 1920 en dat vergelijkt met het Batavia van heden, die zal deze zelfde gemeente bezwaarlijk terugkennen.

Ook een vergelijking van de begrotingen uit die dagen, b. v. die van de jaren 1919, 1920, 1921 en 1922 de beide eerste van vóór Uw komst en de beide laatste van na Uw komst—, doet

onmiddellijk zien, dat U als uitvoerder de hand aan den ploeg had geslagen; dat de door Uw ambtsvoorganger gemaakte plannen door U in daden werden omgezet. En dat door U steeds is voortgegaan op den weg van uitvoering, daarvoor geeft ons b. v. de begrooting van het jaar 1932 het beste bewijs.

Ik heb hier voor me liggen enkele cijfers uit de begrotingen van de zooeven genoemde jaren, betrekking hebbende op de Gemeentesecretarie, Gemeentewerken, Gezondheidsdienst, Straatverlichting, Rooiwezen en Bouw- en Woningtoezicht, Onderwijs, Rente en Aflossing. Ik zal U niet vermoeien met het oplezen der cijfers ¹⁾, doch op enkele moet ik toch even de aandacht vestigen en wel op die betreffende Gemeentewerken, Onderwijs, Rente en Aflossing.

¹⁾ De bedoelde cijfers zijn.

	1932	1922	1921	1920	1919	UITGAVEN
Gemeentesecretarie . . .	f 380.000	f 418.000	f 297.000	f 250.000	f 160.000	Gemeentesecretarie . . .
Gemeentewerken	1.015.000	2.181.000	1.470.000	1.080.000	560.000	Gemeentewerken
Gezondheidsdienst	125.000	103.000	74.000	76.000	13.000	Gezondheidsdienst
Straatverlichting	124.000	50.000	30.000	30.000	93.000	Straatverlichting
Rooiwezen enz.	237.000	256.000	217.000	170.000	98.000	Rooiwezen enz.
Onderwijs	486.000	260.000	123.000	88.000	900	Onderwijs
Rente en aflossing	1.810.000	1.484.000	1.128.000	580.000	150.000	Rente en aflossing

Wanneer ik de begrooting van het jaar 1919 bezie blijkt, dat daarop voor Gemeentewerken stond uitgetrokken een post van f 560.000, een post, die in 1920 f 1.080.000, in 1921 f 1.470.000 en in 1922 f 2.181.000 bedroeg. Op de begrooting voor 1919 stond slechts f 900 voor onderwijs uitgetrokken. In 1921 was dit bedrag reeds verhoogd tot f 123.000, in 1922 tot f 260.000 en in 1932 tot f 486.000. Werd in 1919 voor Rente en Af-

lossing een bedrag van f 150.000 uitgetrokken, in 1921 was dit bedrag reeds opgelopen tot f 1.118.000 in 1922 tot f 1.484.000 en in 1932 tot f 1.810.000.

Dit zijn cijfers, die voor zich zelf spreken en getuigen van de enorme ontwikkeling van de gemeente Batavia, waartoe deze gemeente is gekomen dank zij Uw initiatief en Uw leiding van het groote geheel.

De oplopende cijfers van den dienst van Gemeentewerken van f 1.080.000 in 1920 tot f 2.181.000 in 1922 doen zien, dat vooral op het gebied der wegenverbetering door U met kracht is gewerkt. De aflopende cijfers van dienzelfden dienst van f 2.181.000 in 1922 tot f 1.015.000 in 1932 bewijzen, dat de door U tot stand gebrachte wegenverbetering een enorme jaarlijksche besparing op de onderhoudskosten tot gevolg heeft gehad.

Vóór Uw komst was er een plan gemaakt tot ombouw van de Bataviasche wegen, die alle in een desolaten toestand verkeerden; de totaal-kosten van dien ombouw werden geraamd op niet minder dan f 22 miljoen. Aan de uitvoering van die plannen viel niet te denken en deze is, dank zij Uw persoonlijk ingrijpen, ook nooit noodig geweest. U heeft de verbetering van de wegen door de oppervlakte-asfalteering in een zeer snel tempo ingezet en uitgevoerd en de bestaande zeer slechte wegen, vroeger met onafgebroken dwarrelend stof of rondspattende modder, Batavia's nachtmerrie, veranderd in de tegenwoordige mooie asfaltwegen, thans Batavia's trots.

Dit heeft misschien evenveel tonnen gekost als vroeger op miljoenen werd geraamd. Ik mag dat misschien wel Uw grootste verdienste voor de gemeente Batavia noemen.

Bij de aanvaarding van Uw burgemeestersambt alhier verklaarde U nog geen vast omlijnd werkprogramma te hebben opgemaakt. Ik meen echter te weten, dat dit toch zeer gauw daarna door U is opgesteld en als ik mij niet vergis, heeft U zich dat als volgt gedacht:

Eerst de wegen in orde maken, voordat ze zoover zijn vernield, dat ze opnieuw zouden moeten worden aangelegd. Dat U daarin is geslaagd en nog beter dan U oorspronkelijk zelf had durven denken, heb ik reeds zooeven aangetoond.

Daarna de burgerij van de Batavia aan betrouwbaar drinkwater helpen. Waren de plannen voor de hoogdrukwaterleiding bij Uw intrede in deze gemeente reeds in een begin van uitvoering en de tijd van eerste waterlevering gesteld op 1 December 1924, door Uw ingrijpen werd in een versneld tempo het werk uitgevoerd, zoodanig versneld, dat op 1 December 1922 de hoogdrukwaterleiding kon worden geopend. De zegeningen van deze nieuwe waterleiding behoef ik hier niet

aan te toonen; een ieder, die de artesische waterleiding heeft gekend, beseft voldoende de waarde van betrouwbaar drinkwater als thans wordt geleverd.

Na de waterleiding kwam de kampongverbetering aan de beurt en de daarmede verkregen resultaten dwingen de bewondering af van een ieder. De eerste verbeterde kampong kwam in 1924 tot stand en sedert is onafgebroken aan die verbetering gewerkt. Het daarvoor ingezette tempo zal voor dit jaar voor het eerst moeten worden vertraagd als gevolg van de tijdsomstandigheden, maar toch gaat deze verbetering nog in een zoodanig tempo voort, dat over enkele jaren de beruchte en vieze kampongs van Batavia tot het verleden zullen behooren.

In de vierde plaats stond op Uw programma de onderwijsvoorziening. Beschikte de gemeente Batavia in 1920 slechts over een drietal scholen, nl. één Europeesche, één Hollandsch-Inlandsche en één Hollandsch-Chineesche school, thans heeft de gemeente Batavia 2 Europeesche scholen, 2 Hollandsch-Inlandsche, 2 Hollandsch-Chineesche scholen, 2 schakelscholen, 7 standaardscholen en 22 volksscholen.

In de vijfde plaats stond op Uw programma de verbetering van de pasars. Een ieder, die Batavia 10 jaren geleden heeft gekend op dit gebied en daarmede de tegenwoordige pasars vergelijkt, zal geen andere dan een buitengewoon gunstige conclusie kunnen trekken. Slechts de verbetering van Pasar Senen en die van een tweetal kleine pasars wacht nog op uitvoering. Maar, U moet ook wat overlaten voor Uw opvolger, voor wien o. m. ook nog is overgebleven de verbetering van de straatverlichting, de bouw van een nieuw slachthuis, de ombouw van Kramat-Salemba.

Ik vestigde in het begin nog de aandacht op de toename der rente en aflossing. Door U werd in 1920 de commercieele opzet der gemeente-bedrijven ingevoerd; van toen af werd telken jare vastgesteld, of verlies was geleden dan wel winst gemaakt; van toen of was er eigenlijk pas sprake van een „exploitatie”, werden de verliezen zooveel mogelijk beperkt en werd getracht betere resultaten te bereiken.

Verder, Burgemeester Meyroos, meen ik nog te moeten wijzen op de onder Uw leiding verkregen resultaten met het Grondbedrijf. Vroeger werd het bedrijf door minder goedgezinden wel eens genoemd het groote avontuur. Die menschen zagen dan zeker in U den grooten avonturier, den man, die fantastische toeren ging verrichten op het slappe koord der bedrijfseconomie. Jaren en jaren lang heeft U die kritiek over en langs U heen laten gaan, overtuigd als U was van de uiteindelijk gunstige resultaten, die dit gezond opgezette, kern-

gezonde bedrijf moest opleveren.

Gedachtig aan Uw beginsel, dat het beste resultaat verkregen wordt door niet ineens alles tegelijk aan te pakken, maar alle energie eerst op een bepaald gedeelte der gemeentelijke taak te richten en dit tot op zekere hoogte te voltooien, om daarna met volle kracht aan een ander gedeelte te kunnen beginnen, zijn wegen, water en pasars voorgestaan.

Van de latere jaren van Uw burgemeesterschap mak ik dan nog speciaal noemen Uw belangstelling voor de volkshuisvesting en de credietverstreking voor den woningbouw. Ook op deze punten hebt U het terrein verkend, geopend en in een zoodanig goede gesteldheid gebracht, dat Uw opvolger daarin met kracht zal kunnen voortgaan.

MALEISCH-GEDEELTE.

Motie-motie Raad-raad Kaboepaten.

IX. Soeatoe motie poela jang patoet diperhatikan dan dibtjarakan didalam madjallah ini, ialah motie dari Raad Kaboepaten Tjiamis tertanggal 23 Juli 1932. Adapoen maksoednja motie ini ialah hendak bermohon kepada Pemerintah soepaja peratoeran hal pilihan, mengeloearkan dari djabatan (schors) dan kelepasan kepala desa di tanah Djawa dan Madoera (Staatsblad 1907 No. 22 c.a.) ditambah dengan ketentoean, bahwa di desa² jang mana menoeroet timbangannja commissie jang berhoeboengan hingga tjoekoop bisa didapat banjknja djago² jang bersekolah boeat mendjadi kepala desa, seolah² hanja boleh dimadjoeakan mendjadi djago atau boleh dipilih, orang² jang sedikitnja dengan loeloes tamat dalam peladjaran sekolah desa.

Dengan penambahan jang dimaksoedkan itoe, maka diharapkan akan didapatkan kepastian atas hal kepandaian (ontwikkeling) bagi pakerdjaan kepala desa, jaini bilanana ada pilihan akan diperhatikan, seolah² soepaja hanja boleh dipilih mendjadi kepala desa, siapa jang mempoenjai keterangan, bahwa ia sedikitnja dengan loeloes tamat dalam peladjaran sekolah desa.

Kami rasa keterangan dari motie ini soedah tjoekoop terang, baik dasar²nja baik kehendjaknja, maka sasoenggoehnja keterangan lebih djaoeh ta'perloe diberikan lagi. Tetapi alangkah baiknja kami mengadakan sedikit pemandangan atas hal ini.

Sebagaimana telah diketahoei maka baberapa kepala desa di tanah Djawa dan Madoera koerang faham tentang hal toelis menoelis, sedang di antaranja adalah banjak poela jang koerang tjoekoop pengetahoeannja tentangan hal pemerintahan desa. Hal ini kerap kali menimboelkan beberapa kesoesian, baik bagai rajatnja, biarpoe

bagai fihak B. B. jang senantiasa haroes memberi toentoenan padanja.

Apabila bisa didapatkan kepala desa jang tjoekoop kepandaiannja, maka tentoelah pertjampoeran dari fihak B. B. atas hal-hal desa, jang mana sasoenggoehnja menoenoet Inl. Gemeente Ordonnantie djoega soeatoe persekoetoean jang berhak mengatoer roemah tangganja sendiri, akan koerang.

Lebih djaoeh lagi, bilamana dikemoedian hari soedah bisa didapatkan raad-raad desa, jang sesempoerna-sempoernanja dengan dikepalai oleh soeatoe kepala desa jang tjoekoop kepandaiannja, maka pegawai-pegawai B. B. jang seperti sekarang adanja boleh dihanggap overbodig sehingga boleh dilinjakkan segenapnja.

Oleh karena itoe maka kami setoedjoe dengan motie tadi, biarpoe sependjang perasaän kami motie ini koerang dalam maksoednja dan beloem memoeaskan hati kami. Maka baiklah motie tadi kami hanggap sebagai soeatoe lanhkah jang pertama jang menoedjoe akan mendjadi sempoernanja desa-desa autonoom di ini negri.

Langkah jang kedoea jang kami harapkan ialah moedah-moedahanlah ada timboel fikiran poela di kalangan regentschappen, jang hendak mempe-ngaroehi poela pada Pemerintah soepaja merobah Inl: Gemeente-Ordonnantie seperloenja, agar bisa didirikan raad-raad desa jang djoega soedah lama mendjadi tjita-tjitanja Pemerintah sendiri.

* *

X. Sebagaimana pembatja telah ma'loem, maka lebih doeloe soedah dibtjarakan di dalam madjallah ini soeatoe motie dari Raad Kaboepaten Garoet, jang bermaksoed mohon pada jang wadjib soepaja djalan-djalan provincie jang terletak di iboe kota regentschap diserahkan pada regentschap ⁽¹⁾.

Sepandjang pengetahoean kami, menilik alesan-alesan jang dikemoekakan, beberapa raad² kaboe-paten telah menjatakan kesetoedjoeannja. Oleh karena adalah soeatoe regentschap jang tidak setoedjoe atas hal pemasrahan itoe dan sikap jang sedemikian itoe bersandar atas alasan-alasan jang patoet diperhatikan, maka alangkah baiknja soaj ini dibtjarakan sekali lagi di dalam karangan ini.

Madjelis Koemetir dari Raad Kaboeten Malang satelah menerima pertimbangan Direktoer Regentschapswerken dan Technische Commissie memper-timbangkan pada raad soepaja raad ini tidak akan menjatakan kesetoedjoean atas motie tadi.

Adapoen alesan-alesannja ialah :

1. Pemasrahan itoe akan mempergoenakan wang jang ta'sedikit djoemblahnja dan ta'bisa dipikoel oleh regentschap Malang. Sebab dalam regentschap ini djalan-djalan provincie didalam beberapa kota-kota distrikt dan onderdistrikt haroes diserahkan pada regentschap. Dalam taoen 1931 oleh

⁽¹⁾ Liatlah madjallah Locale Belangen No. 12 taoen 1932 tertanggal 16 Juni 1932.

Provincie Djawa Timoer telah disediakan wang didalam anggaran meloeloe oentoek mengadakan djalan-djalan orang (trottoir). Satelah hal ini disidiki lebih djaoeh, Provincie berpendapatan, bahwa bilamana trottoir-trottoir itoe diadakan, hal mana diwadajibkan oleh verkeersordonnantie baroe, maka djalan-djalan Provincie haroeslah dilebarkan. Oleh karena pada tempat-tempat, jang hendak dilakoekan pemasrahan djalan-djalan itoe, tanah-tanah disampingnja djalan-djalan ini kebanyakan adalah tanah-tanah eigendom, mendjadi pembelian tanah-tanah itoe mempergoenakan wang banjak, maka pemasrahan djalan-djalan itoe menimboelkan beberapa keberatan bagai regentschap.

Madjelis Koemetir mengakoei bahwa adalah praktisch kehendak Raad Kaboepaten Garoet, akan tetapi memilik keadaan wang didalam Regentschap Malang jang ta' begitoe menjenangkan, maka hal pemasrahan djalan-djalan jang di kehendakkan itoe bagai ini regentschap ta' akan dapat dilakoekan, biarpoe boeat pertjobaan seperti dikehendakkan oleh Raad Kaboepaten Garoet.

Kami poen pertjaja bahwa keadaan wang boeat Regentschap Malang adalah koerang baik, kami pertjaja djoega, bahwa oentoek melebarkan djalan-djalan jang akan diserahkan kepada Regentschap haroeslah dipergoenakan banjak wang, akan tetapi sependjang perasaan kami itoe semoeanja boekan soeatoe alasan jang tegoe oentoek menolak pemasrahan itoe.

Berhoeboengan dengan ini baiklah diperingatkan disini soeratnja Goebornoer Provincie Djawa Timoer tertanggal 14 Februari 1933 kepada sekalian boepati-boepati di Djawa Timoer, dalam soerat mana dinjatakan, bahwa Madjelis Gedeputeerden tidak keberatan atas pemasrahan djalan-djalan tadi.

Sekarang apakah consequentienja sikap jang seroeпа itoe? Oleh karena sampai waktoe ini djalan-djalan itoe adalah dalam oeroesan Provincie, maka seharoesnjalah tiap-tiap taoen Provincie ini hendak menjediakan wang oentoek memelihara djalan-djalan itoe, dan djoegalah haroes menjediakan wang oentoek memperbaiki (verkeersverbeteringen). Bilamana djalan-djalan itoe diserahkan pada Regentschap, maka soedah selajaknjalah wang-wang jang telah disediakan oleh Provincie oentoek memelihara, memperbaiki d.l.l. djalan-djalan itoe, diserahkan djoega pada Regentschap, jang diserahi. Demikianlah soedah mendjadi kebiasaan jang pasti, sehingga boeat Regentschap sesoenggoehnja ta' boleh diadjoekan keberatan-keberatan atas ketambahan beja-beja baroe, sebab sebaliknja Regentschap akan dapat soember penerimaan baroe, penerimaan mana boleh dima-soekkan dalam anggarannja tiap-tiap taoen.

Menilik keadaan jang sedemikian itoe maka

heranlah kami, bahwa Regentschap Malang memadjoekan keberatan-keberatan tadi, jang sesoenggoehnja ta' beralasan tegoe. Alasan-alasan jang barangkali misih patoet dikemoekannja ialah oempanja berikoet:

- a. Penambahan pakerdjaan pada pakerdjaan jang soedah ada dan haroes dikerdjakan memberatkan pegawai-pegawainja, jang koerang tjoekoop banjknja dan tjoekoop kepandaianja.
- b. Soembangan dari Provincie jang didjandjikan beloem bisa ditentoekan senantiasa akan di dapatkan sehingga bilamana terpaksa ditarik kombali djandjian itoe, Regentschap haroeslah mengadakan pajak-pajak baroe, jang memberatkan beban pendoeoek Regentschap.

Kami yakin bahwa alasan terseboet didalam sub a ta' akan dikemoekan oleh Regentschap Malang, jang mempoenjai pegawai-pegawai jang tjoekoop kepandaianja, sedang bilamana betoel pegawai koerang tjoekoop banjknja, boleh di tambah poela djoemblahnja. Adapoe alasan terseboet dalam sub b adalah beralasan, demikianpoen menilik riwayatnja peratoeran subsidie dari Pemerintah, jang senantiasa mendjadi koerang, Tetapi biarpoe begitoe, itoelah semoeanja sependjang fikiran kami beloem begitoe koeat oentoek menolak pemasrahan jang ditjita-tjitakan.

Kami poen yakin, bahwa Provincie mengetahoei benar-benar koeadjibannja dan akan memenoehi djandji-djandjinja terhadap pada raad-raad kaboe-paten bilamana pemasrahan djalan-djalan tadi di lakoekan.

Apabila sesoeatoe raad bersandar atas keberatan-keberatan tentang hal beja-bejanja misih ragoeragoenja menyatakan kesetoeoedjoennja pada motie Garoet terseboet, baiklah raad itoe lebih dahoeleoe minta keterangan sedjelas-djelasnja tentang hal financieele consequenties kepada Provincie. Lebih perloe poela sejogianja haroes diminta keterangan, apakah soembangan-soembangan jang didjandjikan padanja, tiap-tiap taoen pasti akan didaptnja. Djika boleh ditentoekan, akan didapatkan sepe-noeh-penoehnja maka boeat kaboe-paten manapoen djoega ta' ada keberatan-keberatan lagi oentoek menerima pemasrahan djalan-djalan tadi.

SLAMET.

Regentschap dan Crisiskorting. *)

Hal kekoeasaan Gedeputeerden. Menerangkan maksoed wet adalah soeatoe hal jang seharoesnja diserahkan pada Pemerintah.
(Salinan.)

Dalam Provinciaal Blad dari Djawa-Barat ada termoeat soerat² jang dikirimkan antaranja Pe-

*) Mengoerangi blandja pegawai lantaran zaman soesah (crisis).

merintah dan Madjelis Gedeputeerden tentang kekoesaän Gedeputeerden boeat menentoekan bagaimana djalannja regentschap, kalau hendak mengadakan crisiskorting bagi pegawainja.

Dalam soerat Goepermen-sekretaris ada terseboet demikian: Soerat ideran dari toean Goepernoer Djawa-Barat ada bermoeat soeatoe hal jang termasoeok dalam fikiran padoeka toean besar Goepernoer-Djendral, jaitoe jang menjeboetkan, bagaimana oleh raad² kaboepten haroes dikerdjakan, djika soedah menetapkan crisiskorting bagi pegawainja.

Lantaran dari itoe atas perintah padoeka toean besar Goepernoer-Djendral kami memberi taoe seperti berikoet. Terhadap hal terseboet Pemerintah beloem menentoekan sikapnja; dari itoe tidak seharoesnja djikalau tentang hal terseboet laloe diadakan pengatoeran dan penoendjoekan bagaimana djalannja, tidak dengan bermoesjoewarat lebih doeloe sama Pemerintah. Lain dari itoe soerat ideran terseboet-poen ada memoeat hal² jang tidak mengenankan pada pendapatan Pemerintah.

Pertama dalam soerat ideran tadi diseboetkan hal minta pertimbangannja pegawai² lebih doeloe, jang gadjihnja akan dikoeerangkan, djika dalam dairah itoe dikraskan djoega verordening bagi pegawai provincie Djawa-Barat. Akan tetapi apa jang terseboet disitoe tentang hal itoe amat koerang terangnja, sehingga didalam praktik soedah kedjadian membikin bingoeng.

Selandjoetnja itoe soerat ideran membitjarakan hal bagaimana memberi kekoekaan pada pengatoeran tentang crisiskorting itoe bagi waktoe jang soedah keliwatan (terugwerkende kracht der crisiskorting) tentang hal mana oleh Pemerintah soedah dikeloearkan satoe cirkilèr, jang haroes ditoeroet.

Berhoeboeng dengan apa jang terseboet dimoeaka ini, maka padoeka toean besar Goepernoer-Djendral menganggap perloe disini diperingatkan „bahoea pengawasan atas pembikinan peratoeran oleh regentschap² itoe diberikan pada Madjelis Gedeputeerden „in medebestuur” artinja Madjelis terseboet haroes djangan loepa, jang beliau mendjalankan pengawasan itoe oentoek dan atas namanja Pemerintah, djadi soedah tentoe tidak boleh semaoenja sendiri, lebih djaoeh: tidak boleh menggoenakan peratoeran² jang menjimpang dari maksoed Pemerintah.

Maka dari pendapatan padoeka toean besar Goepernoer-Djendral tidak seharoesnjalah soerat ideran jang dibitjarakan diatas ini dikeloearkan. Kekoeasaän boeat menerangkan maksoed wet haroes ada di tangannja Pemerintah.

Gedeputeerden mendjawab demikian :

Dari kami poenja pendapatan (jang setoedjoe dengan pendapatannja Pemerintah Negeri

Belanda) maka „medebestuur” berarti begini : „mendjalankan sebagian dari koeadjiban Pemerintah oemoem didalam provincie oleh pegawai provincie tidak bergantoeng pada Pemerintah.”

„Madjelis Gedeputeerden bisa diperintah soepaja mendjalankan peratoeran oemoem, akan tetapi tidak dapat diperintahkan padanja — inilah terang perbedaännja dengan ambtenaar — peri bagaimana haroes dikerdjakan olehnja”; beginilah terseboet dalam Memorie van Antwoord atas voorloogig verslag tentang rentjana wet boeat merobah Regeerings-Reglement, memorie mana ditandai tangan oleh minister S. de Graaf.

Sikap Pemerintah Negeri Belanda terhadap pada perkataan „medebestuur” seperti terseboet diatas ini ada setoedjoe dengan pendapatan toean Prof. Mr. J. T. Buys.

Menoeroet pendapatan Madjelis Gedeputeerden dari Provincie Djawa Barat djoega, maka daerah autonoom itoe pekerdjaännja tidak hanja menoenggoe prentah sadja. bagaimana ia haroes mendjalankan koeadjibannja, akan tetapi ia ada kekoesaän boeat mendjalankan atau menoeloeng mendjalankan peratoeran dengan merdeka dan dengan akal sendiri, tidak terikat oleh instructie.

Sebagaimana burgemeester di Negeri Belanda, Madjelis Gedeputeerden djoega selamanja melakoekan koeadjibannja — meskipoen tidak dipaksa dengan perintah — menoeroet kehendak dan maksoed Pemerintah, malahan kerap kali sebelomnja ambil poetoesan dalam sesoeatoe hal, bermohon pertimbangannja Pemerintah doeloe. Hal ini tentoe djoega dima'loemkan oleh padoeka jang dipertoean besar.

Djikalau Gedeputeerden berboeat lain, artinja djikalau kita orang menganggap betoel apa jang terseboet dalam soeratnja toean Goepermen — Secretaris, sehingga kita orang merasa terikat oleh pengatoeran dan penoendjoekan dari Pemerintah, bagaimana kita haroes mendjalankan pengawasan, dan djika kita merasa terikat djoega oleh keterrangannja Pemerintah tentang maksoednja sesoeatoe wet, maka begitoelah kita akan meringankan koeadjiban, jang oleh wet didjatoehkan pada kita. Sebab soenggoeh tidak ada ketentoean dalam wet, jang memberi hak pada Pemerintah boeat menerangkan maksoednja wet atau Regentschapsverordening sebagaimana maoenja. Lebih djaoeh: djika kita berdjalan menoeroet instructienja Pemerintah, berarti kita mengoendankan diri, tidak soeka memikoel tanggoengan boeat mendjalankan peratoeran oemoem dengan merdika dan dengan akal sendiri, maoenja hanja bersandar instructie tadi.

Dengan hormat kami sangat mengharap soepaja padoeka toean besar Goepernoer-Djendral, lantaran apa jang terseboet diatas, soekalah kiranja merobah pandangannja tentang hal itoe, jaitoe hal berdoedoekannja terhadap pada Madjelis Gede-

puteerden tentang pengawasan jang diserahkan padanja atas daerah-daerah autonomo didalam resortnja.

Resort² Autonomo dalam tahoen 1934.

Menoeroet soerat kabar „Nieuws van den dag” maka dalam verslag tentang membikin bèrès begrooting oleh begrootings commissie dipertimbangkan, soepaja subsidie dan pemberian oeang pada locale ressorten oentoek tahoen 1934, dikoerangi lagi, banjaknja 4 djoeta roepiah. Terhadap ini voorstel banjak sekali keberatan-keberatan, lantaran oentoek keperloean terseboet soedah dilakoekan kehématan sampe 41⁰/₀. Djikalau voorstel itoe diterima, maka oeroenan pada provincie, regentschap, daerah locaal dan stadsgemeente boeat tahoen 1934, dari 18 akan ditoeroenkan sampe djadi 14 djoeta roepiah.

Kedjadian sematjam itoe tentoe akan membikin oeroengnja (Dj.) keniatan boeat menjerahkan pangroeroesan tentang onderwijs, ziekenzorg dan politie pada daerah-daerah autonomo.

BIBLIOTHEEK.

Ontvangen boekwerken.

In de bekende serie tekstuitgaven van wetten en voorschriften van den uitgever N. Samson te Alphen a.d. Rijn is thans verschenen een 3de druk van „De Ambtenarenwet 1929 en de Militaire Ambtenarenwet 1931” met enkele uitvoeringsvoorschriften.

Reeds vroeger hebben wij op deze handige boekjes in zakformaat gewezen (zie blz. 74, jaargang 1932.)

Voor de bibliotheek mochten wij in dank ontvangen van de N. V. N. Samson: „De moderne groote stad”, voordracht door Prof. Dr. G. A. van Poelje. (27 blz.)

De boeken van de bibliotheek der Vereeniging worden op aanvraag kosteloos ter leen verstrekt. Een korte opsomming van de aanwezige boeken zal worden opgenomen op blz. 2 van den omslag van het eerstvolgend nummer. Voortaan zal eens per kwartaal publicatie van de boekenlijst plaats hebben.

Schenken van boeken, ook gebruikte, ten behoeve van de bibliotheek zullen in dank worden aanvaard.

Beschikbare oude afleveringen Locale Belangen.

Binnenkort zal worden overgegaan tot de jaarlijksche opruiming van de overtollige exemplaren van Locale Belangen en de Mededeelingen, waarvan een specificatie is opgenomen op blz. 2. van den omslag van dit nummer.

Een of meer dezer exemplaren worden aan

belangstelden (dus ook niet-leden) kosteloos toegezonden, mits aangevraagd vóór 1 October a. s. Aan leden der Vereeniging en aan subsidieerende instellingen worden, voor zoover beschikbaar, ook andere afleveringen dan op die specificatie vermeld, kosteloos toegezonden.

Het plan bestaat tot uitgifte van een gezamenlijke inhoudsopgave van de 20 jaargangen van Locale Belangen en de Mededeelingen over te gaan. *Met het oog daarop is het wel van belang dat ontbrekende nummers spoedig worden aangevraagd.*

Wie helpt ons aan Locale Belangen 1e. jg. No's. 1, 2 — 2e. jg. No. 4 — 3e. jg. No's. 11, 17 — 4e. jg. No's. 6, 11, 16, 23 — 5e. jg. No's. 2, 12, 13 t/m 18, 20, 21, 23, 24 — 6e. jg. No's. 4, 10, 14, 23 en 24 — 7e. jg. No's. 1, 2 — 9e. jg. No's. 1, 13 t/m 22, 24 — 10e. jg. No's. 2, 5 t/m 7, 9, 10, 12, 14, 17, 18, 21, 22, 24 — 11e. jg. No's 1 t/m 12, 17, 18, 19, 21, 22, 24 — 12e. jg. No's 2, 6 t/m 1e, 12, 14, 16, 17, 20 t/m 23 — 13e. jg. No's. 4/5, 7 — 14e. jg. No's. 13, 16, 19 — 15e. jg. No. 1 — 18e. jg. No's. 13, 19, 20 —

Mededeelingen No's. 1 t/m 29, 33, 35, 38, 42, 43, 45 47 t/m 53, 53a, 54, 55, 56, 59, 60 —

van welke afleveringen de voorraad geheel is uitgeput.

Verkorte inhoudsopgave uit andere periodieken.

De Gemeentestem No. 4261. Artt. 26 en 28 gemeentewet. (Is het lidmaatschap van den Raad vereenigbaar met de functie van directeur eener waterleidingmaatschappij?) Kon. besluit, bepalingen R. v. O. verg. B. en W. Didam — C. R. v. B., art. 3, 2de lid, pensioenwet, werkzaamheden van tijdelijk karakter.

De Gemeentestem No. 4262. Artt. 26 en 28 gemeentewet. — Conversie geldleeningen. — Beperking uitgaven leermiddelen.

Gemeentebestuur 13e jaargang No. 5. Mr. P. J. M. Kallen: Het vraagstuk van de privaatrechtelijke regeling van wat rechtens publiekrechtelijk geregeld moet worden. — Prof. Dr. G. A. van Poelje: Het leeningsbedrijf van Bandoeng.

De Gemeentegids No. 6. De administratie van den kapitaaldienst.

Op aanvraag worden deze afleveringen kosteloos ter inzage verstrekt. Desverlangd kunnen afschriften van daarin voorkomende artikelen worden verstrekt tegen f 0.25 per getypt foliovel.

PERSONALIA.

Gekozen:

tot lid van den Gemeenteraad van Makassar, W. R. Huiskamp, V. van der Lee en W. Lehnhausen.

Benoemd:

tot lid van den Provincialen Raad van Oost-Java W. van Hartingsveldt, Resident van Madoera.